

NEUVOSTON ASETUS (EU) N:o 1259/2010,**annettu 20 päivänä joulukuuta 2010,****tiivimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 81 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon luvan antamisesta tiiviimmälle yhteistyölle avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla 12 päivänä heinäkuuta 2010 annetun neuvoston päätöksen 2010/405/EU ⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsäätämisyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

noudattaa erityistä lainsäätämisyksitystä,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Unioni on asettanut tavoitteekseen pitää yllä ja kehittää vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta, jolla taataan henkilöiden vapaa liikkuvuus. Tällaisen alueen luomiseksi asteittain unionin on määrä hyväksyä toimenpiteitä, jotka koskevat oikeudellista yhteistyötä siviilioikeudellisissa asioissa, joilla on vaikutuksia rajojen yli, erityisesti kun sisämarkkinoiden moitteeton toiminta sitä edellyttää.
- (2) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 81 artiklan mukaisesti näihin toimenpiteisiin sisältyy toimenpiteitä, joilla pyritään varmistamaan jäsenvaltioissa sovellettavien lainvalintaa koskevien sääntöjen yhteensovittuvuus.
- (3) Komissio hyväksyi 14 päivänä maaliskuuta 2005 vihreän kirjan sovellettavasta lainsäädännöstä ja tuomioistuimen toimivallasta avioeroasioissa. Vihreä kirja käynnisti laajan julkisen kuulemisen erilaisista ratkaisuvaihtoehdoista nykytilanteesta mahdollisesti syntyviin ongelmiin.

(4) Komissio teki 17 päivänä heinäkuuta 2006 ehdotuksen asetukseksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 ⁽²⁾ muuttamisesta tuomioistuimen toimivallan osalta sekä avioliittoasioissa sovellettavaa lakia koskevien sääntöjen sisällyttämiseksi asetukseen.

(5) Neuvosto totesi Luxemburgissa 5 ja 6 päivänä kesäkuuta 2008 pitämässään istunnossa, ettei ehdotuksesta päästy yksimielisyyteen ja että ylitsepääsemättömien vaikeuksien vuoksi yksimielisyyden saavuttaminen tuolloin tai lähitulevaisuudessa ei ollut mahdollista. Se totesi, ettei ehdotuksen tavoitteita voitu saavuttaa kohtuullisessa ajassa soveltamalla perussopimusten asianomaisia määräyksiä.

(6) Belgia, Bulgaria, Saksa, Kreikka, Espanja, Ranska, Italia, Latvia, Luxemburg, Unkari, Malta, Itävalta, Portugali, Romania ja Slovenia ovat tämän jälkeen esittäneet komissiolle pyynnön, jossa ne ilmoittivat aikovansa ryhtyä toteuttamaan välillään tiiviimpää yhteistyötä avioliittoasioissa sovellettavan lain alalla. Kreikka peruutti pyyntönsä 3 päivänä maaliskuuta 2010.

(7) Neuvosto hyväksyi 12 päivänä heinäkuuta 2010 päätöksen 2010/405/EU luvan antamisesta tiiviimmälle yhteistyölle avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla.

(8) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 328 artiklan 1 kohdan mukaan tiiviimpään yhteistyöhön voivat sitä aloitettaessa liittyä kaikki jäsenvaltiot edellyttäen, että ne täyttävät siihen luvan antamista koskevassa päätöksessä vahvistetut mahdolliset osallistumisehdot. Ne voivat myös milloin tahansa liittyä siihen edellyttäen, että ne mainittujen ehtojen lisäksi noudattavat yhteistyön yhteydessä jo annettuja säädöksiä. Komissio ja tiiviimpään yhteistyöhön osallistuvat jäsenvaltiot varmistavat, että ne edistävät mahdollisimman monien jäsenvaltioiden osallistumista. Tämän asetuksen olisi oltava kaikilta osiltaan velvoittava ja sitä olisi sovellettava sellaisenaan ainoastaan osallistuvissa jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

(9) Tällä asetuksella olisi luotava osallistuvissa jäsenvaltioissa selkeä ja kattava oikeudellinen kehys avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla, tarjottava kansalaisille oikeusvarmuuden, ennakoitavuuden ja joustavuuden kannalta asianmukaisia ratkaisuja ja estettävä sellaisen tilanteen syntyminen, jossa toinen puolisoista hakee avioeroa ennen toista varmistukseksi, että menettelyyn sovelletaan tiettyä lakia, jonka hän katsoo suojaavan paremmin omia etujaan.

⁽²⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 2201/2003, annettu 27 päivänä marraskuuta 2003, tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevista asioista (EUVL L 338, 23.12.2003, s. 1).

⁽¹⁾ EUVL L 189, 22.7.2010, s. 12.

- (10) Tämän asetuksen aineellisen soveltamisalan ja säännösten olisi oltava johdonmukaisia asetuksen (EY) N:o 2201/2003 kanssa. Sitä ei kuitenkaan olisi sovellettava avioliiton pätemättömäksi julistamiseen.

Tätä asetusta olisi sovellettava vain aviosuhteen purkautumiseen tai raukeamiseen. Tämän asetuksen lainvalintaa koskevien sääntöjen perusteella määriteltävää lakia olisi sovellettava avioeron ja asumuseron perusteisiin.

Esikysymykset, kuten oikeustoimikelpoisuus tai avioliiton pätevyys sekä sellaiset asiat kuin avio- tai asumuseron varallisuusoikeudelliset vaikutukset, nimi, vanhempainvastuu, elatusvelvoitteet tai mahdolliset muut liitännäistöimenpiteet olisi ratkaistava asianomaisessa osallistuvassa jäsenvaltiossa sovellettavien lainvalintaa koskevien sääntöjen mukaisesti.

- (11) Tämän asetuksen alueellisen soveltamisalan selvää rajamista varten olisi tiiviimpään yhteistyöhön osallistuvat jäsenvaltiot yksilöitävä.
- (12) Tämän asetuksen olisi oltava kattava niin, että sen yhdenmukaisten lainvalintasääntöjen nojalla olisi voitava osoittaa sovellettavaksi jonkin osallistuvan jäsenvaltion laki, jonkin muun kuin osallistuvan jäsenvaltion laki tai jonkin sellaisen valtion laki, joka ei ole Euroopan unionin jäsen.
- (13) Tätä asetusta olisi sovellettava riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa asiaa käsitellään. Tarvittaessa asian olisi katsottava tulleen vireille tuomioistuimessa asetuksen (EY) N:o 2201/2003 mukaisesti.
- (14) Jotta puolisoilla on mahdollisuus valita sovellettava laki, johon heillä on läheinen liittymä, tai jos he eivät ole tällaista valintaa tehneet, jotta heidän avioero- tai asumuseromenettelynsä sovelletaan tätä lakia, kyseessä olevaa lakia olisi sovellettava myös siinä tapauksessa, ettei se ole minkään osallistuvan jäsenvaltion laki. Siinä tapauksessa, että valitaan jonkin toisen jäsenvaltion laki, siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston perustamisesta 28 päivänä toukokuuta 2001 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2001/470/EY ⁽¹⁾ perustettu Euroopan oikeudellinen verkosto saattaisi osaltaan auttaa tuomioistuinta saamaan selko ulkomaisen lain sisällöstä.
- (15) Kansalaisten liikkuvuuden lisääminen edellyttää sekä joustavuuden että oikeusvarmuuden lisäämistä. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi tällä asetuksella olisi vahvistettava osapuolten autonomiaa avioero- ja asumuseroasioissa antamalla heille rajoitettu mahdollisuus valita laki, jota heidän avioeroonsa tai asumuseroonsa sovelletaan.
- (16) Puolisoiden olisi voitava valita avioero- tai asumuseroonsa sovellettavaksi laiksi sellaisen maan laki, johon heillä on erityiset siteet, tai tuomioistuinvaltion laki. Puo-

lisoiden valitseman lain on noudatettava perussopimuksissa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja perusoikeuksia.

- (17) On tärkeää, että ennen sovellettavan lain valintaa puolisoiden saatavissa on ajantasaista tietoa avio- ja asumuseroa koskevan kansallisen lain ja unionin oikeuden sekä asianomaisten menettelyjen keskeisistä näkökohdista. Varmistaakseen tällaisten asianmukaisten ja laadukkaiden tietojen saatavuuden komissio päivittää tiedot säännöllisesti julkisella internetsivustolla, joka on perustettu neuvoston päätöksellä 2001/470/EY.
- (18) Molempien puolisoiden tietoon perustuva valinta on tämän asetuksen peruseriaate. Kummankin puolison olisi tunnettava täsmällisesti lainvalinnan oikeudelliset ja sosiaaliset seuraukset. Mahdollisuus valita sovellettava laki yhteisellä sopimuksella ei saisi vaikuttaa haitallisesti puolisoiden oikeuksiin ja yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin. Osallistuvien jäsenvaltioiden tuomareiden olisi tämän vuoksi tiedostettava, miten tärkeää on, että puoliset ovat tietoisia tekemänsä lainvalintasopimuksen oikeudellisista seurauksista.
- (19) Lainvalinnan aineellista ja muodollista pätevyyttä koskevat säännöt olisi määriteltävä niin, että tietoon perustuva puolisoiden lainvalinta helpottuu ja että heidän hyväksyntäänsä kunnioitetaan oikeusvarmuuden ja paremman oikeussuojan saatavuuden varmistamiseksi. Muodollisen pätevyyden osalta olisi otettava käyttöön tiettyjä takeita sen varmistamiseksi, että puoliset ovat tietoisia valintansa seurauksista. Lainvalintasopimus olisi ainakin tehtävä kirjallisena ja päivättävä, ja kummankin osapuolen olisi allekirjoitettava se. Jos sen osallistuvan jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa molempien puolisoiden asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä, kuitenkin edellytetään lisäksi muita muotovaatimuksia, näitä vaatimuksia olisi noudatettava. Tällaisia muita muotovaatimuksia saattaa olla esimerkiksi sellaisessa osallistuvassa jäsenvaltiossa, jossa lainvalintasopimus liitetään avioliittosopimukseen. Jos puolisoiden asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä eri osallistuvissa jäsenvaltioissa, jotka asettavat erilaisia muotovaatimuksia, jommankumman valtion muotovaatimusten seuraaminen olisi riittävää. Jos puolisoista vain toisen asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä jossakin osallistuvassa jäsenvaltiossa, joka asettaa muita muotovaatimuksia, niitä olisi noudatettava.
- (20) Sovellettavaa lakia koskeva sopimus olisi voitava tehdä ja sitä olisi voitava muuttaa viimeistään silloin kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa tai jopa menettelyn aikana, jos tuomioistuinvaltion laissa niin säädetään. Tässä tapauksessa olisi oltava riittävää, että lainvalinta kirjataan tuomioistuimessa tuomioistuinvaltion lain mukaisesti.

⁽¹⁾ EUVL L 174, 27.6.2001, s. 25.

- (21) Siltä varalta, ettei lainvalintaa ole tehty, tällä asetuksella olisi otettava käyttöön yhdenmukaistetut lainvalintasäännöt puolisoitten ja asianomaisen lain väliseen läheiseen yhteyteen perustuvien perättäin sovellettavien liittymäperusteiden asteikon pohjalta, jotta taataan oikeusvarmuus ja ennakoitavuus sekä estetään tilanne, jossa toinen puolisoista hakee avioeroa ennen toista varmistaakseen, että menettelyyn sovelletaan tiettyä lakia, jonka hän katsoo suojaavan paremmin omia etujaan. Tällaiset liittymäperusteet olisi valittava siten, että avioeroa tai asumuseroa koskeissa menettelyissä sovelletaan lakia, johon puolisoilla on läheinen liittymä.
- (22) Kun tässä asetuksessa viitataan jonkin valtion lain soveltamiseksi kansalaisuuteen liittymäperusteena, useamman kansalaisuuden omaavien henkilöiden tapausten käsitteystä olisi säädettävä kansallisessa laissa siten, että noudatetaan täysin Euroopan unionin yleisiä periaatteita.
- (23) Jos asia pannaan vireille tuomioistuimessa asumuseron muuntamiseksi avioeroksi ja osapuolet eivät ole valinneet sovellettavaa lakia, asumuseroon sovellettua lakia olisi sovellettava myös avioeroon. Näin edistettäisiin osapuolten mahdollisuuksia ennakoitiin ja vahvistettaisiin oikeusvarmuutta. Jos asumuseroon sovellettavassa laissa ei säädetä asumuseron muuntamisesta avioeroksi, avioeroon olisi sovellettava lainvalintasääntöjä, joita sovelletaan lainvalintasopimuksen puuttuessa. Tämä ei saisi estää puolisoita hakemasta avioeroa muiden tämän asetuksen säännösten mukaisesti.
- (24) Tietyissä tilanteissa olisi kuitenkin sovellettava tuomioistuinvaltion lakia, esimerkiksi jos sovellettavassa laissa ei säädetä avioerosta tai jos toiselle puolisoista ei tuossa laissa anneta hänen sukupuolensa vuoksi yhtäläistä mahdollisuutta saada avio- tai asumusero. Tämä ei kuitenkaan saa rajoittaa oikeusjärjestyksen perusteita koskevan lausekkeen soveltamista.
- (25) Osallistuvien jäsenvaltioiden tuomioistuimille olisi annettava yleistä etua koskevien seikkojen perusteella mahdollisuus olla poikkeuksellisissa olosuhteissa soveltamatta vieraan lain säännöstä, jos sen soveltaminen olisi jossain tapauksessa selvästi vastoin tuomioistuinvaltion oikeusjärjestyksen perusteita. Tuomioistuinten ei kuitenkaan olisi voitava soveltaa oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyvää poikkeusta ollakseen soveltamatta toisen valtion lain säännöstä silloin, kun tämä olisi vastoin Euroopan unionin perusoikeuskirjaa ja erityisesti sen 21 artiklaa, jossa kielletään kaikenlainen syrjintä.
- (26) Kun tässä asetuksessa viitataan siihen, että sen osallistuvan jäsenvaltion, jonka tuomioistuimessa asia pannaan vireille, laissa ei säädetä avioerosta, tätä olisi tulkittava siten, että tämän jäsenvaltion laissa ei ole avioeron käsitettä. Tällaisessa tapauksessa tuomioistuimen ei tulisi olla velvollisuutta tuomita avioeroa tämän asetuksen nojalla.
- Kun asetuksessa viitataan siihen, että sen osallistuvan jäsenvaltion laissa, jonka tuomioistuimessa asia pannaan vireille, ei pidetä kyseessä olevaa avioliittoa pätevänä avioeromenettelyssä, tämän olisi tulkittava tarkoittavan muun muassa sitä, ettei tällaista avioliittoa ole olemassa kyseisen jäsenvaltion laissa. Tällöin ei tuomioistuimella olisi oltava velvollisuutta tuomita avioeroa tai asumuseroa tämän asetuksen perusteella.
- (27) Koska eräissä valtioissa ja osallistuvissa jäsenvaltioissa on käytössä kaksi tai useampia oikeusjärjestelmiä tai säännöstöjä, jotka koskevat tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia asioita, olisi säädettävä siitä, missä määrin tämän asetuksen säännöksiä sovelletaan näiden valtioiden ja osallistuvien jäsenvaltioiden eri alueilla tai näiden valtioiden ja osallistuvien jäsenvaltioiden eri henkilöryhmiin.
- (28) Jos sovellettavan lain nimeämistä koskevia sääntöjä ei ole, osapuolten, jotka valitsevat jommankumman kansallisuusvaltion lain, olisi samalla ilmoitettava, minkä alueen laista he ovat sopineet siinä tapauksessa, että valtio, jonka laki valitaan, koostuu useasta alueesta, joilla kullakin on oma oikeusjärjestelmä tai avioeroa koskeva säännöstö.
- (29) Jäsenvaltiot eivät voi yksin riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita, jotka ovat oikeusvarmuuden, ennakoitavuuden ja joustavuuden lisääminen kansainvälisissä avioliittoa koskevista menettelyistä ja siten ihmisten vapaan liikkuvuuden helpottaminen unionissa, vaan ne voidaan tämän asetuksen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla, minkä vuoksi unioni voi hyväksyä toimenpiteitä tarvittaessa tiiviimmällä yhteistyöllä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen.
- (30) Tässä asetuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon periaatteet, jotka tunnustetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjassa ja erityisesti sen 21 artiklassa, jossa kielletään kaikenlainen sukupuoleen, rotuun, ihonväriin, etniseen taikka yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuva syrjintä. Osallistuvien jäsenvaltioiden tuomioistuinten olisi sovellettava tätä asetusta näitä oikeuksia ja periaatteita noudattaen,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU

SOVELTAMISALA, SUHDE ASETUKSEEN (EY) N:o 2201/2003, MÄÄRITELMÄT JA UNIVERSAALI SOVELTAMINEN

1 artikla

Soveltamisala

1. Tätä asetusta sovelletaan määrättäessä avio- ja asumuseroon sovellettavaa lakia.

2. Tätä asetusta ei sovelleta seuraaviin asioihin, vaikka ne tulisivat esille pelkästään esikysymyksenä avio- tai asumuseromenettelyjen yhteydessä:

- a) luonnollisten henkilöiden oikeustoimikelpoisuus;
- b) avioliiton olemassaolo, pätevyys tai tunnustaminen;
- c) avioliiton pätemättömäksi julistaminen;
- d) puolisoiden nimi;
- e) avioliiton vaikutukset omaisuuteen;
- f) vanhempainvastuu;
- g) elatusvelvoitteet;
- h) tarkoitemääräykset ja perintö.

2 artikla

Suhde asetukseen (EY) N:o 2201/2003

Tämä asetusta ei vaikuta asetuksen (EY) N:o 2201/2003 soveltamiseen.

3 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan

1. 'osallistuvalla jäsenvaltiolla' jäsenvaltiota, joka osallistuu tiiviimpään yhteistyöhön avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla päätöksen 2010/405/EU perusteella tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 331 artiklan 1 kohdan toisen ja kolmannen alakohdan mukaisesti alakohdan perusteella annettavan päätöksen perusteella;

2. 'tuomioistuimella' osallistuvien jäsenvaltioiden kaikkia viranomaisia, jotka ovat toimivaltaisia tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.

4 artikla

Universaali soveltaminen

Tämän asetuksen mukaisesti määräytyvää lakia sovelletaan riippumatta siitä, onko se jonkin osallistuvan jäsenvaltion laki.

II LUKU

AVIO- JA ASUMUSEROON SOVELLETTAVAA LAKIA KOSKEVAT YHDENMUKAISET SÄÄNNÖT

5 artikla

Osapuolten mahdollisuus valita laki

1. Puolisot voivat sopia avio- ja asumuseroon sovellettavasta laista edellyttäen, että se on jokin seuraavista:

- a) sen valtion laki, jossa puolisojen asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä; tai
- b) sen valtion laki, jossa puolisojen viimeinen yhteinen asuinpaikka oli, jos toinen puolisoista asuu siellä edelleen sopimuksen tekohetkellä; tai
- c) sen valtion laki, jonka kansalainen jompikumpi puolisoista on sopimuksen tekohetkellä; tai
- d) tuomioistuinvaltion laki.

2. Rajoittamatta sitä, mitä 3 kohdassa säädetään, sovellettavaa lakia koskeva sopimus voidaan tehdä ja sitä voidaan muuttaa milloin tahansa, mutta viimeistään silloin, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa.

3. Jos tuomioistuinvaltion laissa niin säädetään, puolisot voivat myös menettelyn aikana valita lain, jota tuomioistuimessa sovelletaan. Siinä tapauksessa tuomioistuin kirjaa lainvalinnan tuomioistuinvaltion lain mukaisesti.

6 artikla

Yhteinen hyväksyntä ja aineellinen pätevyys

1. Lainvalintasopimuksen tai jonkin sen sopimusehdon olemassaolo ja pätevyys määräytyvät sen lain mukaan, jota lainvalintasopimukseen tai sopimusehtoon olisi tämän asetuksen nojalla sovellettava, jos se olisi pätevä.

2. Jos olosuhteista ilmenee, että puolison menettelyn vaikutusten määrittäminen 1 kohdassa tarkoitetun lain mukaan ei olisi kohtuullista, tämä puoliso voi kuitenkin osoittaaakseen, ettei ole antanut hyväksyntäänsä, vedota sen maan lakiin, jossa hänen asuinpaikkansa on sillä hetkellä, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa.

7 artikla

Muodollinen pätevyys

1. Edellä 5 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu sopimus on tehtävä kirjallisesti ja päivättävä, ja kummankin puolison on allekirjoitettava se. Kirjallisena pidetään myös kaikkea sähköisin keinoin tapahtunutta viestintää, josta jää pysyvä tallenne sopimuksesta.

2. Jos sen osallistuvan jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa molempien puolisoiden asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä, on kuitenkin tämän lisäksi säädetty tällaisia sopimuksia koskevista muista muotovaatimuksista, näitä vaatimuksia sovelletaan.

3. Jos puolisoiden asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä eri valtioissa, joista kumpikin on osallistuva jäsenvaltio, ja jos näiden valtioiden lainsäädännössä on säädetty eri muotovaatimuksista, sopimus on muodollisesti pätevä, jos se täyttää jommankumman lainsäädännön asettamat edellytykset.

4. Jos puolisoista vain toisen asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä osallistuvassa jäsenvaltiossa ja jos tässä valtiossa on tämän lisäksi säädetty muista muotovaatimuksista tämän tyyppistä sopimusta varten, näitä vaatimuksia sovelletaan.

8 artikla

Sovellettava laki, jos osapuolet eivät ole tehneet valintaa

Jos valintaa ei ole 5 artiklan mukaisesti tehty, avio- ja asumuseroon sovelletaan sen valtion lakia,

- a) jossa puolisoiden asuinpaikka on sillä hetkellä, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa tai, jos tämä ei ole mahdollista;
- b) jossa puolisoiden viimeinen yhteinen asuinpaikka oli, edellyttäen, ettei tämä asuminen ole päättynyt yli vuosi ennen kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa, jos toinen puolisoista asuu edelleen tuossa valtiossa, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa tai, jos tämä ei ole mahdollista;
- c) jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa tai, jos tämä ei ole mahdollista;
- d) jonka tuomioistuimessa asia pannaan vireille.

9 artikla

Asumuseron muuntaminen avioeroksi

1. Jos asumusero muunnetaan avioeroksi, avioeroon sovelletaan asumuseroon sovellettua lakia, jolleivät osapuolet ole toisin sopineet 5 artiklan mukaisesti.

2. Jos asumuseroon sovellettavassa laissa ei kuitenkaan anneta mahdollisuutta muuntaa asumuseroa avioeroksi, sovelletaan 8 artiklaa, jolleivät osapuolet ole toisin sopineet 5 artiklan mukaisesti.

10 artikla

TuomioistuINVALTION lain soveltaminen

Jos 5 tai 8 artiklan nojalla sovellettavassa laissa ei ole säädetty avioerosta tai toiselle puolisoista ei siinä ole annettu hänen sukupuolensa vuoksi yhtäläistä mahdollisuutta saada avio- tai asumusero, sovelletaan tuomioistuINVALTION lakia.

11 artikla

Takaisin- ja edelleen viittauksen (renvoi) poissulkeminen

Kun tämän asetuksen nojalla on sovellettava jonkin valtion lakia, tällä tarkoitetaan tuossa valtiossa voimassa olevia oikeussääntöjä sen kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjä lukuun ottamatta.

12 artikla

Oikeusjärjestyksen perusteet

Tämän asetuksen nojalla määräytyvän lain säännöstä voidaan olla soveltamatta ainoastaan, jos soveltaminen on selvästi vastoin tuomioistuINVALTION oikeusjärjestyksen perusteita.

13 artikla

Kansallisten lainsäädäntöjen erot

Tämä asetus ei millään tavoin velvoita sellaisen osallistuvan jäsenvaltion tuomioistuinta tuomitsemaan avioeroa tämän asetuksen nojalla, jonka lainsäädännössä ei ole säädetty avioerosta tai pidetä kyseessä olevaa avioliittoa pätevänä avioeromenettelyssä.

14 artikla

Valtiot, joiden eri alueilla sovelletaan eri säännöstöjä

Jos valtioon kuuluu useita alueita, joilla kullakin on oma oikeusjärjestelmänsä tai tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia asioita koskeva säännöstönsä

- a) viittauksella tällaisen valtion lainsäädäntöön tarkoitetaan tämän asetuksen nojalla sovellettavaa lakia määritettäessä asianomaisella alueella voimassa olevaa lainsäädäntöä;
- b) viittauksella kyseisessä valtiossa olevaan asuinpaikkaan tarkoitetaan asuinpaikkaa asianomaisella alueella;
- c) viittauksella kansalaisuuteen tarkoitetaan tämän valtion laissa nimettyä aluetta tai, jos asiaa koskevia sääntöjä ei ole, osapuolten valitsemaa aluetta, tai jos valintaa ei ole tehty, aluetta, johon puolisolla tai puolisoilla on läheisin liittymä.

15 artikla

Valtiot, joissa eri henkilöryhmiin sovelletaan eri säännöstöjä

Jos valtiossa on kaksi tai useampia oikeusjärjestelmiä tai säännöstöjä, joita sovelletaan eri henkilöryhmiin tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, viittaus tällaisen valtion lakiin katsotaan viittaukseksi tässä valtiossa voimassa olevien sääntöjen määrittämään oikeusjärjestelmään. Jos tällaisia sääntöjä ei ole, sovelletaan oikeusjärjestelmää tai säännöstöjä, joihin puolisolla tai puolisoilla on läheisin liittymä.

16 artikla

Tämän asetuksen soveltamatta jättäminen sisäiseen lainvalintaan

Osallistuva jäsenvaltio, jossa tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluviin asioihin sovelletaan erilaisia oikeusjärjestelmiä tai säännöstöjä, ei ole velvollinen soveltamaan tätä asetusta yksinomaan näitä eri järjestelmiä tai säännöstöjä koskevaan lainvalintaan.

III LUKU

MUUT SÄÄNNÖKSET

17 artikla

Osallistuvien jäsenvaltioiden toimittamat tiedot

1. Osallistuvien jäsenvaltioiden on ilmoitettava viimeistään 21 päivänä syyskuuta 2011 komissiolle mahdolliset kansalliset säännöksensä, jotka koskevat:
- a) sovellettavan lain valintaa koskeviin sopimuksiin 7 artiklan 2–4 kohdan mukaisesti sovellettavia muutovaatimuksia; ja
- b) mahdollisuutta valita sovellettava laki 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Osallistuvien jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista näiden säännösten myöhemmistä muutoksista.

2. Komissio saattaa 1 kohdan mukaisesti ilmoitetut tiedot julkisesti saataville asianmukaisin keinoin, erityisesti siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston internetsivuston kautta.

18 artikla

Siirtymäsäännökset

1. Tätä asetusta sovelletaan vain 21 päivästä kesäkuuta 2012 tai sen jälkeen vireille pantuihin oikeudenkäynteihin ja tehtyihin 5 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin.

Myös sellainen sovellettavan lain valintaa koskeva sopimus, joka on tehty ennen 21 päivää kesäkuuta 2012, on kuitenkin pätevä edellyttäen, että se on 6 ja 7 artiklan mukainen.

2. Tämä asetusta ei vaikuta sellaisiin sovellettavan lain valintaa koskeviin sopimuksiin, jotka on tehty sen osallistuvan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka tuomioistuimessa asia on pantu vireille ennen 21 päivää kesäkuuta 2012.

19 artikla

Suhde voimassa oleviin kansainvälisiin yleissopimuksiin

1. Tämä asetusta ei vaikuta sellaisten kansainvälisten yleissopimusten soveltamiseen, joiden osapuoli yksi tai useampi osallistuva jäsenvaltio on silloin, kun tämä asetusta hyväksytään tai kun Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 331 artiklan 1 kohdan toisen tai kolmannen alakohdan mukainen päätös hyväksytään, ja joissa annetaan avioeroon tai asumuseroon liittyvää lainvalintaa koskevia sääntöjä, sanotun kuitenkin vaikuttamatta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 351 artiklan mukaisiin osallistuvien jäsenvaltioiden velvollisuuksiin.

2. Tällä asetuksella on kuitenkin osallistuvien jäsenvaltioiden välillä etusija yksinomaan niistä kahden tai useamman välillä tehtyihin yleissopimuksiin nähden siltä osin kuin nämä yleissopimukset koskevat tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia asioita.

20 artikla

Uudelleentarkastelu

1. Komissio esittää Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle tämän asetuksen soveltamista koskevan kertomuksen viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2015 ja sen jälkeen viiden vuoden välein. Kertomukseen liitetään tarvittaessa ehdotuksia tämän asetuksen mukauttamiseksi.

2. Tätä varten osallistuvat jäsenvaltiot antavat komissiolle asianmukaiset tiedot tämän asetuksen soveltamisesta niiden tuomioistuimissa.

Sitä sovelletaan 21 päivästä kesäkuuta 2012, lukuun ottamatta 17 artiklaa, jota sovelletaan 21 päivästä kesäkuuta 2011.

IV LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

21 artikla

Voimaantulo ja soveltamispäivä

Tämä asetus tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Niiden osallistuvien jäsenvaltioiden osalta, jotka osallistuvat tiiviimpään yhteistyöhön Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 331 artiklan 1 kohdan toisen tai kolmannen alakohdan mukaisesti hyväksytyn päätöksen nojalla, tätä asetusta sovelletaan kyseisessä päätöksessä ilmoitetusta päivästä alkaen.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan osallistuvissa jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä 20 päivänä joulukuuta 2010.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. SCHAUVLIEGE